

Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola
Org.nr: 8572059197
erik.svensson@samskolan.se

Beslut
Datum 2024-04-29
Dnr 2023:4910
Sida **1 (17)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av
undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp
vid Göteborgs Högre Samskola med huvudman
Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Göteborgs Högre Samskola med huvudman Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp.*

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov av.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning.*

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Göteborgs Högre Samskola i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen, så att den omfattar en större variation av arbetssätt och arbetsformer.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Personalen behöver tydliggöra syftet med olika arbetsmoment för eleverna i den särskilda undervisningsgruppen.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver planera så att elever, utifrån sin förmåga, får möjlighet att träna på att samarbeta och diskutera frågor som inte har ett givet svar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 oktober 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Nedan redovisas Skolinspektionens övergripande bedömning samt Skolinspektionens närmare motivering för respektive delområde.

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Göteborgs Högre Samskolan i flera delar ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Struktur, förutsägbarhet och flexibilitet

Granskningen visar att undervisningen är utformad utifrån en struktur som skapar en förutsägbarhet och flexibilitet för de enskilda eleverna. Av intervjuer och observationer framgår att elever kommer på olika tider till gruppen och följer en individuell planering under den tiden. Det framgår av intervju med läraren och rektorn att anledningen till att undervisning i gruppen är organiserad på detta vis är elevernas behov av mycket lärarstöd för att kunna komma tillbaka till skolan. Tiden i gruppen förläggs därför utifrån den enskilda elevens behov. I takt med att eleven är redo för det, utökas tiden och antal ämnen som den enskilda eleven läser, i gruppen och/eller i klass, för att på så vis möjliggöra att eleven får betyg i så många ämnen som möjligt och kan söka vidare till ett högskoleförberedande program på gymnasiet. Av intervju med personalen framgår att de får planeringen av ämneslärare en vecka innan arbetsområdet startar. Av intervju med rektorn framgår att hur fri den undervisande personalen är att anpassa planeringen de fått, beror på vilken fas eleverna är i. Ju äldre eleverna blir, desto mer momentstyrd blir planeringen och möjligheterna för personalen i gruppen att göra anpassningar minskar. Det framgår vidare av observationer och intervjuer att den undervisande personalen skapar en förutsägbarhet för eleverna genom att de går igenom med varje elev vad

hen ska göra under dagen. Den undervisande personalen gör dock sällan en sammanfattning av lektionsinnehållet i slutet av lektionen eller dagen, men pratar med de enskilda eleverna om att lektionen snart är slut och ibland även om vad som ska hända nästa lektion eller dag. En gemensam inramning för dagen och gruppen saknas emellertid.

Det framgår vidare av samtliga intervjuer att undervisningen präglas av en flexibilitet utifrån elevernas behov. Om det som är planerat inte fungerar för en elev en dag, samtalar undervisande personal med den enskilda eleven för att ta reda på varför. Utifrån det har personalen olika strategier för olika elever, exempelvis kan eleven få byta uppgift eller ämne ett tag och någon elev kan behöva gå hem medan en annan kan ta en rast eller bara sitta och rita en stund. Det finns även en flexibilitet gällande att möjlighet få undervisning i klass istället. Eleverna kan inte på eget initiativ gå på andra lektioner, men efter att läraren kommunicerat med ämnesläraren kan elever kan gå på enstaka lektioner, och om det gäller en mer permanent utökning av undervisningen fattas beslut om det.

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att personalen arbetar med att ge eleverna ett individanpassat stöd i skolarbetet. Av intervjuer med personal och rektorn framgår att den undervisande personalen får information om elevernas behov från den biträdande rektorn och från de lärare som känner eleven bäst. För att ta reda på mer om vilket stöd eleven behöver pratar den undervisande personalen med eleverna som berättar vad de behöver hjälp med. Därefter provar personalen sig fram och ser vad som fungerar, i ständig dialog med eleverna och gör snabba förändringar om något inte fungerar. Av intervju med elever och undervisande personal framgår att personalen främst stöttar eleverna genom att ständigt vara vid deras sida, så att eleverna inte ens behöver påkalla uppmärksamhet för att få hjälp. Personalen stöttar även eleverna genom att de läser vissa uppgifter högt, diskuterar kring uppgifterna och kopplar dem till tidigare uppgifter samt ställer vägledande frågor. Hjälpmedel som personalen använder som stöttning för elever är exempelvis inlästa texter, strömningstjänster, stavningskontroll, multiplikationstabeller och andra matematikhjälpmedel, samt tidshjälpmedel. För att eleverna ska komma igång och bibehålla engagemanget börjar lektionerna ibland med ett filmklipp, men personalen delar också upp uppgifter i mindre delar eller ger eleverna täta pauser då de pratar om annat än skolarbetet. Det framgår att goda relationer med eleverna är en grundbult i arbetet och att personalen står i tät kontakt med eleverna, även när de är hemma och på väg till skolan. Som ett led i att stötta elever möter personalen upp vissa elever utanför skolan och gör dem sällskap genom skolans lokaler. Vidare framgår av intervju med rektorn att läraren i gruppen inte har något uttalat uppdrag att handleda

resurspersonen, men att de två har en daglig kontakt där de utbyter erfarenheter kring hur de arbetar med eleverna. Den undervisande personalen får också professionshandledning av en extern resurs tre gånger per termin.

Variation

Granskningen visar att undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen till stor del saknar variation. Det framgår av samtliga intervjuer och observationer att lektionerna till största delen består av att eleverna arbetar enskilt med olika skriftliga uppgifter, ofta i läromedlet i respektive ämne. Ibland får eleverna uppgifter att diskutera något och då agerar personalen diskussionspartner. Personalen har sällan genomgångar och i regel då med en elev i taget. Den variation som finns består främst i att eleven kan lyssna eller läsa texten samt kan välja att skriva för hand eller på datorn. Det händer också att eleverna ser någon film, till exempel en dokumentär. Undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen innehåller inga praktiska moment. De elever som har NO eller praktisk-estetiska ämnen har det i sin klass. En elev berättar att den undervisning hen har i klassen är mer varierad än undervisningen i den i den särskilda undervisningsgruppen. I intervju med personalen framkommer att de har stor frihet i undervisningen och kan lägga till uppgifter och material, men att eleverna ska hinna med många uppgifter på den tid de är i gruppen, vilket personalen upplever begränsar möjligheterna till variation. Vidare framgår att eleverna främst visar sina kunskaper genom att de gör inlämningsuppgifter eller skriftliga prov. Det händer vid enstaka tillfällen att eleverna redovisar något muntligt för ämneslärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen, så att den omfattar en större variation av arbetssätt och arbetsformer.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen inte är utformad på ett sätt som erbjuder varierade arbetssätt och arbetsformer. Eleverna får sällan möjlighet att stimuleras i sitt lärande i gemenskap med andra utan blir främst hänvisade till enskilt arbete. Skolinspektionen ser en risk för att det nuvarande upplägget inte motsvarar den enskilde elevens behov av olika förklaringar och förtydliganden. Detta bland annat för att eleverna sällan får del av vare sig lärares genomgångar, mer praktiska arbetssätt,

eller andra elevers tankar och frågor kring innehållet. En mer varierad undervisning kan vidare stärka elevernas motivation till skolarbete.

Skolinspektionen rekommenderar att personalen som är kopplad till den särskilda undervisningsgruppen, under ledning av rektorn, inledningsvis kartlägger vilka förmågor eleverna ska utveckla i de olika ämnena och hur eleverna tränar dem i dagsläget. Utifrån kartläggningen kan lärare utforma undervisningen så att eleverna får träna på olika förmågor genom olika arbetssätt och arbetsformer. I det arbetet kan också med fördel mer praktiska sätt för att konkretisera och variera undervisningen ingå. Kunskapen som personalen har om eleverna i gruppen och om deras förmågor behöver vara en utgångspunkt i planeringen av arbetssätt. Skolinspektionen rekommenderar vidare att skolans specialpedagogiska kompetens deltar i arbetet med att utveckla en varierad undervisning i den särskilda undervisningsgruppen.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Anpassning av innehåll

Granskningen visar att undervisningens innehåll är anpassad till respektive elevs förutsättningar och behov. Av intervjuer med personal framgår att planeringarna från ämneslärarna är anpassade utifrån vilken årskurs eleven går och hur mycket tid eleven är på skolan. Mängden material anpassas för att eleverna ska hinna lära sig det som är nödvändigt för att de ska få betyg i så många ämnen som möjligt i slutet av årskurs nio. Om den undervisande personalen ser, exempelvis i matematik, att eleven kan det som hen övar på, kan personalen direkt bestämma att eleven får hoppa över några liknande uppgifter. Det framgår att de planerande lärarna endast har liten kontakt med eleverna i den särskilda undervisningsgruppen. Om den undervisande personalen upptäcker att uppgifterna ligger på fel nivå för eleven, pratar de med ämneslärarna som gör om planeringen och ger eleven svårare eller lättare uppgifter. Om personalen vill ha stöd eller samverka för att anpassa material och arbetssätt tar de kontakt med ämnesläraren, någon av specialpedagoger på skolan eller den biträdande rektorn. Av intervjuer med elever framgår att de tycker att uppgifterna i alla ämnen är anpassade för dem, med en blandning av lättare och svårare uppgifter. Om en uppgift är för svår får eleven en enklare uppgift, eller så hjälper personalen eleven så att hen kan lösa uppgiften. De säger att personalen i gruppen inte frågar eleverna vad de tycker om svårighetsgraden, men att de märker om nivån är lagom.

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att syftet med lektioner eller arbetsmoment sällan tydliggörs för eleverna. Av intervjuer med elever och personal framgår att personalen i den särskilda undervisningsgruppen mycket sällan pratar med eleverna om syftet med olika arbetsområden, lektioner eller uppgifter. Inte heller i de planeringar som de planerande ämneslärarna lämnar till personal och elever finns syfte uttryckt, men det finns mål för både lektioner och arbetsområden. Det är först om en elev ifrågasätter varför hen ska kunna något eller vad som är meningen med en uppgift som personalen förklarar det för eleven. Personalen pratar däremot oftare med eleverna om vikten att vara i skolan och om elevernas mål i framtiden. De pratar också om kunskapskrav och mål med vissa av eleverna, framförallt med dem som närmar sig slutet av grundskolan. För dessa elever är det också tydligt uttryckt i deras studieplaner varför de ska göra vissa moment.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Personalen behöver tydliggöra syftet med olika arbetsmoment för eleverna i den särskilda undervisningsgruppen.

Skolinspektionens granskning visar att personalen pratar om syftet med skolan i generella termer och i förhållande till vad eleven vill göra i framtiden. Lärarna förklarar emellertid sällan syftet med arbetsområden eller uppgifter om eleverna inte specifikt frågar efter det eller ifrågasätter varför hen ska arbeta med området eller uppgiften. Det medför en risk att eleven inte förstår varför skolarbetet är meningsfullt. Att medvetandegöra eleven om syftet kan skapa förutsättningar för delaktighet och motivation.

Skolinspektionen rekommenderar att personalen i den särskilda undervisningsgruppen, tillsammans med planerande lärare och specialpedagogisk kompetens, utvecklar strategier för att tydliggöra syftet med olika lektioner och arbetsmoment för eleverna på ett sätt som är anpassat till elevernas förutsättningar. Arbetet kan exempelvis inledas med att lärare tillsammans inventerar vilka metoder de redan använder både i denna men också i andra grupper för att på så sätt skapa en bred överblick. En vidare frågeställning för diskussion kan vara när, på vilket sätt och med vilket djup personalen ska förmedla syfte och mål för eleverna. I vilka sammanhang det är lämpligast att förmedla syfte och mål i grupp eller individuellt är ytterligare en möjlig aspekt för gemensam diskussion. I detta

arbete kan personalen dra nytta av de olika kunskaper och erfarenheter de tillsammans har om elevernas förutsättningar och behov.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Höga förväntningar, självförtroende och motivation

Granskningen visar att den undervisande personalen förmedlar höga men rimliga förväntningar på eleverna och att de visserligen arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära, men med få strategier. Av intervjuer med elever framgår att de upplever att personalen tror på dem. Av samtliga intervjuer och observationer framgår att undervisande personal uppmuntrar elever genom att stötta dem när de kämpar och berömma dem när de lyckats med något. De uttrycker också till eleverna att de tror på dem och visar eleverna att de blir glada när eleven har klarat en uppgift. Utöver det ser personalen till att de uppgifter och utmaningar som eleverna får är av sådan art att eleverna kan lyckas genomföra dem, så att eleverna känner stärkt självförtroende i skolarbetet. Det framgår vidare av intervjuer med undervisande personal att de uppgifter eleverna får av planerande lärare inte har någon tydlig koppling till enskilda elevers intressen, men att den undervisande personalen ibland hjälper eleverna exempelvis att hitta teman som intresserar eleverna när de ska skriva en argumenterande text eller en recension i svenska, eller försöker knyta an till intressen och vardagen i matematiken för att motivera eleverna till skolarbete.

Medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att eleverna får visst stöd i undervisningen för att bli medvetna om sitt eget lärande och sina förmågor, men att eleverna sällan får prova olika sätt att lära. Av intervju med elever och undervisande personal framgår att de ibland tittar tillbaka på vad eleven gjort tidigare för att eleven ska se sin utveckling. Dessutom förmedlar personalen till eleverna när de ser att eleverna har tagit ett steg i sin kunskapsutveckling. Av intervju med rektorn framgår att i samband med möten kring uppföljning av åtgärdsprogrammen med elev och vårdnadshavare var sjätte vecka pratar de alltid om elevernas styrkor och utmaningar, men start i vad som fungerar bra. Utöver det lägger lärarna in sina bedömningar i lärplattformen, så att eleverna kan se dem där, och då ingår såväl styrkor som utmaningar. Det framgår dock också av intervju med elever och undervisande personal att de endast i begränsad utsträckning arbetar med att låta elever prova olika sätt att lära.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att eleverna sällan involveras i undervisningens utformning. Av samtliga intervjuer framgår att de planerande ämneslärarna inte samlar in elevernas synpunkter systematiskt. Av intervjuer med lärare och elever framgår att de ämneslärare som planerar för undervisningen sällan besöker gruppen, men att de lyssnar in elevers synpunkter när eleverna eller personalen i gruppen framför dem. Ämneslärarna tillmötesgår då eleverna, till exempel gällande vilken skönlitterär bok en elev vill läsa. I övrigt har eleverna inte har så stort inflytande varken över innehåll eller över arbetssätt. Personalen i gruppen frågar dock eleverna till exempel i vilken ordning de vill arbeta med olika moment och ämnen och eleverna kan påverka tempot i undervisningen. Eleverna kan också välja om de vill skriva på dator eller för hand eller om de vill lyssna istället för att läsa vissa texter. Av intervju med elever framgår att personalen i gruppen stämmer av med dem varje dag och att eleverna upplever att de kan framföra synpunkter, till exempel om de upplever att något inte fungerar, och säger att de får gehör för dem.

Reflektion och diskussion

Granskningen visar att undervisningen präglas av övningar som ger begränsat utrymme för reflektion och diskussion. Av samtliga intervjuer framgår att eleverna nästan uteslutande arbetar individuellt och mycket sällan får möjlighet att diskutera frågor utan givna svar med andra elever. När eleverna får i uppgift att diskutera en fråga, vilket ibland händer i svenska eller engelska, men sällan i SO eller matematik, diskuterar den enskilda eleven med en av personalen. Enligt både elever och personal är anledningen att inte ens de elever som går i samma årskurs och är schemalagda i gruppen vid samma tidpunkter, arbetar med samma moment samtidigt. Av intervju med rektorn och personal framgår att de har identifierat att eleverna i den särskilda undervisningsgruppen behöver mer interaktion sinsemellan och att skolan behöver erbjuda eleverna större möjlighet till det. Som ett första steg i att skapa ett litet större sammanhang och relationer mellan eleverna har personalen infört en gemensam fredagsfika för alla elever i gruppen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver planera så att elever, utifrån sin förmåga, får möjlighet att träna på att samarbeta och diskutera frågor som inte har ett givet svar.

Granskningen visar att undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen ger begränsat utrymme för reflektion och diskussion. Av samtliga intervjuer framgår att eleverna nästan uteslutande arbetar individuellt och mycket sällan får möjlighet att diskutera frågor utan givna svar med andra elever. Det finns en risk att elever som endast utför individuellt arbete, inte tränas i vare sig samspel med andra eller i förmåga att se olika perspektiv på frågor. Detta är viktiga förmågor både för att eleven ska kunna komma tillbaka till undervisning i klass och för elevens framtid som samhällsmedborgare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna under ledning av rektorn organiserar undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen så att den möjliggör tillfällen för elever att träna på reflektion, samarbete och diskussioner. Lärarna kan, förslagsvis med stöd av specialpedagogisk kompetens på skolan, planera sådana undervisningssituationer, så att elever i den särskilda undervisningsgruppen kan utveckla sina förmågor att reflektera och diskutera utifrån sina förutsättningar. Som ett led i det arbetet föreslår Skolinspektionen att lärarna också diskuterar och planerar undervisningens innehåll och arbetssätt tillsammans med eleverna.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Lena Osvaldsson

föredragande
Signerat av: Lena Osvaldsson

I handläggningen av ärendet har även Anna Sundman Marknäs deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med två elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt en lärare som undervisar i gruppen och en resursperson. Vidare har skolans rektor intervjuats tillsammans med biträdande rektorn. Härutöver har lektionsobservationer genomförts under sammantaget 110 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Göteborgs Högre Samskolas särskilda undervisningsgrupp den 14 mars 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 19 mars 2024. Besöket genomfördes av utredarna Anna Sundman Marknäs och Lena Osvaldsson.

Göteborgs Högre Samskola ligger i Göteborgs kommun med Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola som huvudman och bedriver verksamhet från förskolan till och med gymnasiet. Skolinspektionen har granskat undervisningen i särskild undervisningsgrupp på högstadiet. Vid granskningstillfället finns det totalt sju elever som får delar av eller hela sin undervisning i särskild undervisningsgrupp. I gruppen undervisar en lärare och en resursperson.